FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 42771
Nom: Empreses d'inserció
Cicle: Màster Universitari Oficial
Crèdits ECTS: 3
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
2204 - M.U. en Economia Social (Cooperatives i Entitats no Lucratives)	Facultat d'Economia	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2204 - M.U. en Economia Social (Cooperatives i Entitats no Lucratives)	Empreses d'inserció	OPTATIVA

COORDINACIÓ

GARCIA CALAVIA MIGUEL ANGEL

CHISVERT TARAZONA MARIA JOSE

RESUM

Des de fa varies dècades, la inserció sociolaboral de diferents col·lectius, especialment els que presenten major risc d'exclusió social (joves, dones, desocupats de llarga durada, discapacitats,...), s'ha convertit en un objectiu prioritari per als diferents agents socials. La creació d'entitats especialitzades a l'esmentada funció, tant a l'àmbit públic com al privat, obliga a contractar professionals capacitats per a gestionar projectes i institucions d'aquestes característiques. Les taxes d'atur existents en Espanya, de les més elevades d'Europa, la precarietat laboral, sols es poden resoldre des de polítiques actives d'ocupació en un entorn d'afavorir el treball decent. En aquest entorn, sorgeixen les entitats d'inserció sociolaboral.

No es d'estranyar, doncs, que cada vegada n'hi hagen més acadèmics i professionals que es dediquen a l' estudi d'aquestes experiències des de diferents perspectives oferint síntesi dels seus resultats i de l'entorn en el qual es desenvolupen.

L'objecte d'aquesta assignatura es les entitats d'inserció sociolaboral. En la seua impartició, s'efectua en primer lloc, una aproximació conceptual així com a l'entorn al qual es desenvolupen les entitats d'inserció laboral. A continuació, s'exposa l'entorn econòmic, social i polític al que sorgeixen. En tercer lloc, es caracteritzen les estructures organitzatives de les EIS. En quart lloc, es tipifiquen les entitats d'inserció i es descriu el seu desplegament a Espanya. I per últim, s'exposen detalladament dos estudis de cas: novafeina i novaterra.
t dos estudis de cas: novafeina i novaterra.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Haver cursat les assignatures troncals del Master (primer quatrimestre)

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2127 -

Comprendre el funcionament de les entitats i empreses que conformen l'economia social.

Conéixer la realitat sectorial de les entitats no lucratives (associacions i fundacions) : el seu funcionament i pes dins de l'Economia Social.

Entendre el funcionament i la utilitat de les empreses d'inserció i de les entitats d'acció social i servicis socials.

Entendre l'àmbit d'actuació de l'Economia Social des dels seus diferents punts de vista i perspectives: jurídica, social, econòmica i empresarial, fonamentalment.

Participar en debats i discussions, dirigir-los i coordinar-los i ser capaços de resumir i extreure'n les conclusions més rellevants i acceptades per la majoria.

Posseir i comprendre coneixements que aporten una base o una oportunitat per a ser originals en el desenrotllament i/o aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

Posseir les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'un mode que haurà de ser en gran manera autodirigit o autònom.

Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.

Saber aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Saber comunicar les seues conclusions (i els coneixements i raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'un mode clar i sense ambigüitats

Saber redactar i preparar presentacions per posteriorment exposar-les i defensar-les.

Saber treballar en equip amb eficàcia i eficiència.

Saber treballar en equips multidisciplinaris reproduint contextos reals i aportant i coordinant els propis coneixements amb els d'altres branques i intervinents.

Ser capaços d'analitzar de forma crítica tant el seu treball com el del seu companys.

Ser capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Ser capaços d'integrar les noves tecnologies en la seva tasca professional i / o investigadora.

Ser capaços d'integrar-se en equips, tant en funció de directius o coordinadors com a funcions específiques acotades i en funcions de suport al propi equip o altres.

Ser capaços de buscar, ordenar, analitzar i sintetitzar la informació, seleccionant la que resulta pertinent per a la presa de decisions.

Ser capaços de prendre decisions tant individuals com col · lectives en la seva tasca professional i / o investigadora.

Tenir una actitud proactiva davant dels possibles canvis que es produeixin en la seva tasca professional i / o investigadora.

Utilitzar les diferents tècniques d'exposició-oral, escrita, presentacions, panells, etc-per comunicar els seus coneixements, propostes i posicions.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1.1. Les empreses socials dintegració laboral. Conceptualització i caracterització. El seu desenvolupament a Europa
1.2. Crisi de l'Estat de Benestar i la irrupció de l'empresa social
1.3. Les empreses dinserció laboral a Espanya.

2.1. Dimensions de lexclusió social.
2.2. El treball com a factor de (des)vinculació social.
2.3. Caracterització i regulació de les EIS
2.4. Lacompanyament dels processos dinserció.
2.5. Els processos dinserció en el marc duna EIS. Potencialitats, tensions i reptes

3.1. Discapacitat i integració sociolaboral.
3.2. L'ocupació protegida per a la integració. Principals mesures.
3.3 Definició i regulació dels Centres Especials dOcupació.
3.4. Organització dels CEE. Itineraris i mesures dacompanyament.
3.5. Anàlisi crítica dels processos als CEE

1. Context: Estat de Benestar, crisi d'ocupació i exclusió sociolaboral

1.1. Les empreses socials dintegració laboral. Conceptualització i caracterització. El seu desenvolupament a Europa

2. Introducció a les Empreses d'Inserció Social com a recurs per a la inserció mitjançant el treball

2.1. Dimensions de lexclusió social.
2.2. El treball com a factor de (des)vinculació social.

3. Introducció als centres especials d'ocupació com a recurs per a la inserció mitjançant el treball

3.1. Discapacitat i integració sociolaboral.
3.2. L'ocupació protegida per a la integració. Principals mesures.

4. Els agents a les Empreses d'Inserció

4.1. Agents d'arrelament i generadors de xarxes: entitats promotores i federacions.
4.2. Tipus d'aprenentatge en una empresa d'inserció
4.3. Què s'ensenya a una empresa d'inserció?
4.4. Rol dels diferents agents a una Empresa d'Inserció.

5. Metodologia i pràctica de la inserció laboral

5.1 Itineraris dinserció sociolaboral i les seues fases
5.2 L'acompanyament a la inserció des del lloc de treball
5.3 Les competències professionals i el seu reconeixement i acreditació
5.4 La transició al mercat de treball ordinari
5.5 Investigació sobre processos de formació i acompanyament en empreses de Inserció

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	30,00
Total hores	**30,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	15,00
Preparació de classes	12,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	3,00

Total hores	**45,00**

METODOLOGIA DOCENT

El procés d'aprenentatge del mòdul s'estructura mitjantçant:
. Classes teòriques i pràctiques
. Tutories
. Proves d'avaluació: examen i realització de treballs.

1. La part teòrica es desenvoluparà mitjançant classes magistrals basades i recolzades en la bibliografia bàsica de cada tema i en materials de lectura específics que es facilitaran a l'alumne a traves de l'aula virtual. Es cercarà la participació activa de l'estudiant al llarg de les sessions teòriques.
2. La part pràctica es desenvoluparà a traves de sessions basades en la participació activa dels estudiants mitjançant casos pràctics referents a aspectes concrets de la realitat de les EISs, i estudiats en el mòdul teòric. La informació relativa als casos pràctics es facilitarà a l'estudiant a traves de l'aula virtual, de manera que l'estudiant puga llegir i analitza l'esmentada informació abans de la celebració de la sessió pràctica.

A les tutories, el coordinador de l'assignatura atendrà els dubtes que els estudiants pugan tenir sobre l' assignatura, així com també establirà les orientacions generals de la mateixa.
ute; establirà les orientacions generals de la mateixa.

AVALUACIÓ

Assistència i participació a les activitats desenvolupades a l'aula (10%).
Lectura d'articles proposats a cadascun dels mòduls (30 %). Les ressenyes dels articles seleccionats seran comentades verbalment amb el professor corresponent.
Disseny d'una investigació sobre dos aspectes correlacionats de les empreses d'inserció laboral o dels centres d'ocupació especials (60 %). L'esquema corresponent al disseny serà presentat per l'estudiantat en una sessió.
Política d'ús d'Intel·ligència Artificial (IA). Les ferramentes d'IA generativa (ChatGPT, Copilot, Gemini, NotebookLM, Claude, etc.) són útils per a donar suport a l'aprenentatge i desenrotllar competències professionals, no obstant això, la IA no pot substituir el pensament crític ni la presa de decisions de l'estudiant. L'ús de la IA ha de ser reflexiu i apropiat, valorant en cada cas si realment és adequada per a la tasca. Recorde SEMPRE ser crític i dubtar de les respostes, tant en el context de la IA com en la vida real.
L'ús indegut de la IA en activitats on estiga prohibida constituïx una falta d'integritat acadèmica. En concret, segons l'article 11.g de la Llei 3/2022, de 24 de febrer, de convivència universitària, quant a les ferramentes d'IA generativa es considerarà falta molt greu plagiar totalment o parcialment una obra, o cometre frau acadèmic en l'elaboració de qualsevol treball o activitat que se sol·licite a l'alumnat. S'entendrà com a frau acadèmic qualsevol comportament premeditat tendent a falsejar els resultats d'un examen o treball, propi o alié (inclòs l'ús indegut de la intel·ligència artificial com ChatGPT), realitzat com a requisit per a superar una assignatura o acreditar el rendiment acadèmic.
Els estudiants han de comprovar en cada tasca si la IA està permesa i sota quines condicions pot utilitzar-se. En concret, quan es permeta el seu ús, l'estudiant haurà de declarar-lo de manera transparent incloent un paràgraf al final de qualsevol tasca on la use, explicant per a què s'ha utilitzat i quines instruccions i prompts s'han aplicat. Si no es fa això, s'estarà infringint la política d'honestedat acadèmica i serà considerat plagie/frau.
No obstant això, l'ús de la IA generativa presenta un vessant negatiu i fraudulent. La qualitat de les respostes generades depén de la qualitat de les instruccions (prompts) proporcionades. En primer lloc, tinga sempre present que la IA pot patir al·lucinacions. Per això, tota informació produïda per la IA ha de

verificar-se amb fonts fiables, ja que pot contindre errors, biaixos o dades inventades. Si s'identifiquen dos o més referències inventades es considerarà que s'ha produït frau. En segon lloc, la IA generativa pot afectar la privacitat, la protecció de dades i els drets d'autor. La identificació de contingut plagiat (no citat) es considerarà frau.

BIBLIOGRAFIA

- González García, N. y Marhuenda Fluixá, F. (coord.) (2008): El trabajador acompañante. Carena Editorial, Valencia.

- Juez Martel, P. (coord.) (2009): Economía y Gestión de Entidades no Lucrativas. Editorial Ramón Areces, Madrid.

- Moreno Aragoneses, J. (2006): Gestión de Entidades no Lucrativas. Editorial Paraninfo, Madrid.

- AA.VV. (1999): "Las empresas de inserción laboral". Monográfico de la revista Documentación Social.

- López Aranguren, L. M. (2002): Las empresas de inserción en España. Editorial Popular, Madrid.

- Biblioteca de ciencias sociales de la UV "Guía de recursos bibliográficos sobre economía social" https://cibisoc.blogs.uv.es/recursos-tematics/economia-social/

- ABIETAR LÓPEZ, M., ROS GARRIDO, A. y MARHUENDA, F. ¿Profesionales de apoyo a la inserción: formación y acompañamiento en empresas de inserción¿, CIRIEC- España. Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa nº 94, pp. 155 ¿ 183

- CHISVERT-TARAZONA, M.J., PALOMARES, D., HERNAIZ-AGREDA, N. y al. (2018), ¿Trayectorias de aprendizaje en contextos informales. El caso de tres empresas de inserción¿, CIRIEC- España. Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa nº 94, pp. 185 ¿ 216

- Chaves,R., Fajardo,G, Monzón,J.L. (dir) (2020): Manual de economía social, Editorial Tirant lo blanc, Valencia

- Díaz-Foncea, M y Marcuello, C. (2012), ¿Las empresas sociales en España: concepto y características¿ en revista Gezki nº 8, pp. 143 ¿ 164.

- Quintao, C., (2007), ¿Empresas de inserción y empresas sociales en Europa¿ en CIRIEC-España, revista de economía pública, social y cooperativa nº 59, pp. 33 ¿ 59.

- NOTICIAS DEL CIDEC, Número 60 / 2019

- Vidal, I. y Claver, N. (2003). ¿Las empresas sociales en el ámbito de la integración por el trabajo¿ en CIRIEC ¿ España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa, nº 43, pp 39 ¿ 62.

- García Calavia, M.A., Herrero Montagud, M. y Martínez Morales, J. (2020), "Empresas de inserción y centros especiales de empleo" en Fajardo, I.G. y Monzón, J.L:. Manual de economía socia, Ed. Tirant lo Blanch, Valencia, pp 369-395
- Marhuenda, F., Martínez-Rueda, N., Arostegui, I. y Galarreta, J. (2020): "Nudos en el acompañamiento y la formación en las empresas de inserción: Agenda de temas pendientes", CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa, 98, 247-285